

Arbeids- og sosialdepartementet
Postboks 8019
0030 Oslo

Arbeids- og sosialdepartementet	
Saksnr.: 200503121	Dok.nr.: 72
Arkivkode: 416.0	Dato: 15.11.05
Avd.: DRØD SAP	Saksbeh.:
U.off.:	

likeverd og
likestilling

Deres ref.

Saksbehandler
Kristin Berg

Dato 12.11.05

Høring om forslag til ny lov om arbeids- og velferdsforvaltningen og tilpasninger i visse andre lover

Innledning

Norges Handikapforbund (NHF) støtter arbeidslinjen, og ønsker en velferdsreform som kan føre til at flere gis mulighet til å bruke sine evner ut fra egne forutsetninger. Med utgangspunkt i funksjonshemmedes erfaringer har NHF ved flere anledninger reist krav om en gjennomgang av velferdstjenestene. Etter vår mening er reformbehovet først og fremst knyttet til å få bedre kvalitative og koordinerte tjenester for alle brukere. NHF mener at en organisatorisk reform alene ikke er tilstrekkelig for å løse velferdsetatens oppgaver og utfordringer.

Vår grunnleggende ideologi

Grad av funksjonshemming er avhengig av hvordan samfunnet legges til rette, og på hvilket nivå man sørger for å bidra med ordninger som kompenserer for funksjonsnedsettelse. For å minimalisere funksjonshemminger forutsetter dette blant annet et universelt tilrettelagt samfunn.

NHF vil understreke at funksjonshemming skapes som følge av hindringer i samfunnet. «Trapper og ekskluderende holdninger» bidrar til utestenging og manglende mulighet for funksjonshemmede til å delta på lik linje med andre. Den enkeltes funksjonsnedsettelse kan være årsaken til at man eksempelvis ikke kan gå, men denne funksjonsnedsettelsen er ikke årsaken til at man ikke kommer seg inn i arbeidslokaler i 2. etasje i en bygning uten heis.

NHF mener at:

Redusert funksjonsevne eller funksjonsnedsettelse (individuelle egenskaper) er tap av, skade på eller avvik i en kroppsdel eller i en av kroppens psykologiske, fysiologiske eller biologiske funksjoner.

Funksjonshemminger er samfunnsskapte hindringer som hemmer mennesker med funksjonsnedsettelser å etablere og opprettholde selvstendighet og en sosial tilværelse. Funksjonshemminger skaper funksjonshemmende forhold.

Når betegnelsen **funksjonshemmet** brukes om personer vises det til personer med funksjonsnedsettelser som får sin praktiske livsførsel vesentlig begrenset på grunn av samfunnsskapte hindringer.

Merknader til de enkelte paragrafer

Til §6 Brukermedvirkning

NHF mener brukermedvirkning er nødvendig for kvalitetssikring av tjenestene. Derfor er det positivt at lovteksten har en egen bestemmelse om brukermedvirkning. Departementets forslag til § 6 omhandler imidlertid kun brukermedvirkning på systemnivå. Selv om samarbeid med den enkelte bruker omhandles i § 10, mener vi at § 6 må synliggjøre at brukermedvirkning både handler om aktiv innflytelse på individ- og systemnivå.

NHF mener formuleringen: *”...sørge for at brukerrepresentanter blir hørt...”* er ikke tilfredsstillende. Vi mener synspunktene skal høres, men også at de skal gjenspeiles i overordnede planer, beslutninger på alle nivå og vedtak rundt enkeltpersoner.

Departementets forslag til lovtekst:

”Arbeids- og velferdsetaten skal sørge for at brukerrepresentanter blir hørt i forbindelse med planlegging, gjennomføring og evaluering av etatens tjenester”

NHFs forslag til lovtekst:

”Arbeids- og velferdsforvaltningen skal sørge for at brukerrepresentanter får stor innflytelse i forbindelse med planlegging, gjennomføring og evaluering av etatens tjenester. I enkeltsaker har forvaltningen plikt til å rådføre seg med brukeren, og brukerens synspunkter skal tillegges stor vekt”.

Til § 8 Arbeids- og velferdskontor første ledd

I merknadene er tilgjengelighet brukt som en geografisk betegnelse. Målet om at NAV-kontorene skal være tilgjengelige for alle må også ses i forhold til utforming av lokaler og andre fasiliteter, for eksempel datautstyr og informasjonsmateriell. NHF anmoder derfor om en sterk utvidelse av begrepsforståelsen. Dette er en forutsetning for aktiv deltakelse for alle, og helt nødvendig for at alle skal kunne medvirke i egen sak.

Departementets forslag til lovtekst:

”Arbeids- og velferdsetaten og kommunene skal etablere felles lokale arbeids- og velferdskontorer som dekker alle kommuner”.

NHFs forslag til lovtekst:

”Arbeids- og velferdsetaten og kommunene skal etablere felles lokale arbeids- og velferdskontorer som dekker alle kommuner. Kontoret skal være universelt utformet, og tekniske innretninger og informasjonsmateriell må utformes slik at de er tilgjengelige for alle”.

Til § 8 Arbeids- og velferdskontor annet ledd

Mange funksjonshemmede har behov for praktisk bistand i dagliglivet for å kunne leve et selvstendig liv og være yrkesaktive. Disse tjenestene, som er hjemlet i kapittel 4 i sosialtjenesteloven, ytes fra kommunen. Utredning av- og tilrettelegging for å ivareta arbeidsevne har ikke et forankret og forpliktende fokus i store deler av den kommunale forvaltningen. En avgrensning av NAV-kontorets oppgaver til kun å omfatte kapittel 5 i sosialtjenesteloven vil føre til at mange mennesker med nedsatt funksjonsevne fremdeles står i fare for å bli kasteballer i systemet.

Erfaringene fra samordningsforsøkene fremhever samhandling, ansvarliggjøring, kunnskap og gode informasjonsrutiner- og kanaler som viktige suksessfaktorer. NHF mener at de sosiale tjenestene bør inkluderes i NAV-kontorene. Dette vil gi et bedre helhetsfokus rundt enkeltpersoner og utnytte kunnskap på en bedre måte. Det vil også bidra til samhandling på tvers av etatsgrenser og tydeliggjøre ansvar slik at tjenestene totalt sett har et samlet fokus på arbeid.

Selv om § 8 annet ledd åpner for at kommunale tjenester utover kapittel 5 i sosialtjenesteloven, er det rimelig å anta at det vil etableres ulike løsninger i kommunene. NHF anbefaler derfor at det stilles krav om at de lokale samarbeidsavtalene må synliggjøre hvordan de sosiale tjenestene skal relateres til NAV-kontorene.

For å synliggjøre viktigheten av dette, vil vi å gi et eksempel. Om en person trenger praktisk hjelp til morgenstell etc, noe som også er helt nødvendig for å kunne komme seg til jobb, vil kommunens skjønn kunne velte muligheten vedkommende har til å delta i yrkeslivet dersom tilstrekkelig bistand ikke innvilges.

NHFs forslag til tillegg til annet ledd:

”Dersom kommune ikke velger å legge andre kommunale tjenester til kontoret, må kommunen utarbeide en plan for hvordan tjenestene skal samordnes med arbeids- og velferdskontorets virksomhet”.

Til § 9 Samarbeid og oppgavedeling første ledd

Det er positivt at bestemmelsen fremhever at avtalen skal gi nærmere bestemmelser for hvordan samarbeid med brukerrepresentanter skal foregå. NHF anbefaler at avtalen også må fastslå at brukermedvirkning skal skje på individnivå. Se også våre merknader til § 6.

Departementets forslag til lovtekst:

”Avtalen skal inneholde (...) samt hvordan kontoret skal samhandle med representanter for kontorets brukere og kommunens øvrige tjenestetilbud”.

NHFs forslag til lovtekst:

”Avtalen skal inneholde (...) samt hvordan kontoret skal samhandle med den enkelte bruker og representanter for kontorets brukere og kommunens øvrige tjenestetilbud”.

Se også våre merknader til § 8.

Til § 10 Samarbeid med brukeren, individuell plan og behovsvurdering for arbeidssøkere

Individuell plan er en rettighet som er hjemlet i flere lover. Vår erfaring tilsier at dette kan være et godt verktøy i systemer som allerede har gode rutiner for dokumentering, samarbeid og tydelig ansvars plassering. Vi har imidlertid også erfaring med at enkelte brukere blir forelagt en ferdig utviklet plan uten at vedkommende selv har vært involvert. Vi mener derfor det er nødvendig å fremheve brukerens rolle i planarbeidet. Se også våre merknader til § 8.

Departementets forslag til lovtekst til første ledd annet punktum:

"Tjenestetilbudet skal så langt som mulig utformes i samarbeid med brukeren".

NHFs forslag til lovtekst:

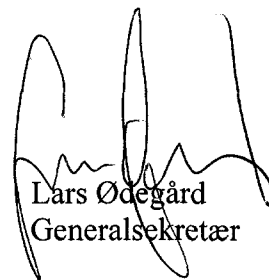
"Tjenestetilbudet skal så langt som mulig utformes i samarbeid med brukeren. Brukerens synspunkter skal tillegges stor vekt".

Til § 11 Gjensidig bistand mellom arbeids- og velferdsetaten og sosialtjenesten

Bestemmelser om samarbeid mellom etatene er dekket opp av eksisterende lover. NHF mener at det er ryddig å gjenta dette her, men frykter allikevel at brukere med nedsatt funksjonsevne vil møte ansvarsfraskrivelse og et hjelpeapparat som ikke bærer preg av et dynamisk og helhetlig fokus. Vi vil igjen få understreke viktigheten av at loven må stille tydeligere og konkrete krav til de lokale samarbeidsavtalene. Se våre merknader til §§ 8 og 9.

Vennlig hilsen
NORGES HANDIKAPFORBUND

Eilin Reinaas
Forbundsleder

Lars Ødegård
Generalsekretær